

ایران در مسیر تجارت جهانی

(بررسی نقش مجلس شورای اسلامی)

www.ketabir

مؤلف: اسماعیل رضویان

انتشارات حنیفا

اسماعیل رضویان، ۱۳۵۴

ایران در مسیر تجارت جهانی

تهران: حنیفا، پاییز ۱۳۹۳

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۵۸۶-۰۱-۳

ایران- تجارت جهانی- قوانین- مجلس شورای اسلامی

کتابنامه: ۱۶۹

HF ۱۳۸۵/۶ الف ۹ ۱۳۹۳

۳۸۲/۹۲

۳۶۷۹۱۱۸

ر مسیر تجارت جهانی

ل رضویان

وی جلد از ارش ده ماهی

ر: سلمان اکبری پاکرو

نیفا

۱۰۰۰ نسخه

ل پاییز ۱۳۹۳

۵ ریال

تهران- خیابان آفریقا- بالاتر از جهان کودک- ساختمان ۵۹ -

۸۸۴۶۰-۱۳۳۳

کلیه حقوق برای انتشارات محفوظ است

فهرست مطالب

سخن نخست ۱۱

مقدمه ۱۴

فصل اول: مفاهیم و اثره‌ها

تجارت چیست؟ ۱۹

تجارت آزاد ۲۰

تجارت جهانی ۲۲

اقتصاد دولتی ۲۳

اقتصاد خصوصی ۲۴

اهمیت تجارت برای بشر ۲۶

تجارت در عصر حاضر ۲۹

اهمیت پرداختن به موضوع ۲۹

روش مطالعه ۳۱

فصل دوم: نظریات و اندیشه‌های تجارت آزاد

نظریه آدم اسمیت ۳۴

نظریه اقتصاد بازار آزاد ۳۶

فصل سوم: سازمان تجارت جهانی و نقش آن در توسعه

- ۴۲..... ظهور دهکده جهانی
- ۴۳..... جهانی شدن تجارت
- ۴۳..... قوانین تجارت آزاد
- ۴۵..... ضرورت یکپارچگی تجارت
- ۴۷..... تجربه های تجارت جهانی
- ۴۸..... اولین قوانین تجارت آزاد در دنیا
- ۴۹..... رویکرد علمی به قوانین بین المللی
- ۵۲..... شکل گیری سازمان تجارت جهانی
- ۵۳..... دلایل شکل گیری تجارت جهانی
- ۵۴..... خصوصیات سازمان تجارت جهانی
- ۵۵..... اهداف سازمان تجارت جهانی
- ۵۵..... اصول حاکم بر سازمان
- ۵۶..... کارکردهای سازمان تجارت جهانی
- ۵۷..... ساختار سازمان تجارت جهانی
- ۵۷..... تصمیم گیری در سازمان تجارت جهانی
- ۵۸..... شیوه الحاق و خروج از سازمان
- ۵۹..... نقش سازمان تجارت جهانی در اقتصاد بین الملل

- دیدگاهها در خصوص سازمان تجارت جهانی ۶۱
- شیوه الحاق به سازمان ۶۲
- کیفیت عضویت در سازمان تجارت جهانی ۶۴
- رقابت پذیری و تعامل با اقتصاد جهانی ۶۶
- اقتصاد جهانی تا سال ۲۰۱۰ ۶۸
- تجارت جهانی و ارتقاء شاخص های اقتصادی ۷۰
- مقایسه شاخص های اقتصادی کشورها ۷۱
- ایران و اقتصاد جهانی ۷۲

فصل چهارم: وضعیت قوانین و زیرساخت های پیوستن ایران

- اهمیت عضویت در سازمان تجارت جهانی ۷۸
- اقتصاد ایران در شرایط جهانی شدن ۸۰
- چالش های اقتصاد ایران ۸۳
- قانون اساسی و درونمای بین المللی ۸۴
- اقتصاد در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران ۸۸
- ویژگی های اقتصادی اصول قانون اساسی ۹۱
- شرح اصل ۴۴ قانون اساسی ۹۳
- نکات قابل بحث در اصل ۴۴ ۹۶
- سازمانهای بین المللی در قانون اساسی ۹۸

۹۸	 دورنمای اقتصاد ایران (افق ۱۴۰۴)
۹۹	 اهداف چشم انداز ایران
۱۰۲	 اهداف اقتصادی در برنامه های ۵ ساله
۱۰۴	 تغییرات اقتصادی برنامه پنجم

فصل پنجم: قوانین اقتصادی اسلام و حاکم برجامه

۱۱۲	 قوانین اقتصادی در اسلام
۱۱۳	 قوانین گمرکی ایران
۱۱۷	 قوانین حاکم بر بیمه و خدمات بیمه ای
۱۱۸	 قوانین حاکم بر بخش های تولیدی
۱۲۰	 قوانین و مقررات صنعت و کشاورزی
۱۲۵	 قوانین و مقررات واردات و صادرات
۱۲۶	 ارزیابی و کارایی قوانین در عرصه های بین المللی

فصل ششم: مجلس و قوانین حقوقی و اقتصادی

۱۳۰	 قوانین زیرساختی
۱۳۲	 جایگاه مجلس در تصویب قوانین
۱۳۴	 تطبیق قوانین بین المللی با شرایط داخلی
۱۳۶	 دورنمای قوانین تجاری ایران در عرصه های بین المللی

۱۳۷	مصوبات مجلس در رابطه با تجارت جهانی
۱۳۹	رویکردهای قانونی مجلس
۱۴۰	ایران و الحاق به سازمان تجارت جهانی
۱۴۲	نقش مجلس در تصویب قوانین
۱۴۴	مسیر کند پیوستن به تجارت جهانی
۱۴۶	تصویب قوانین پیوستن ایران

فصل هشتم: راهکارهای تسریع در پیوستن ایران

۱۵۰	ضرورت پیوستن ایران به تجارت جهانی
۱۵۱	موانع فعلی پیوستن به تجارت جهانی
۱۵۴	شیوه های تسهیل در روند پیوستن
۱۵۵	بسترهای پیوستن به تجارت جهانی
۱۵۸	راهکارهای تسهیل پیوستن ایران
۱۶۲	منابع

سخن نخست

سپاس خدای را که سخنوران، در ستودن او بمانند و شمارندگان، شمردن نعمت های او ندانند و کوشندگان، حق او را گذاردن نتوانند. و سلام و دورد بر محمد و خاندان پاک او، طاهران معصوم، هم آنان که وجودمان وام دار وجودشان است؛ و نفرین پیوسته بر دشمنان ایشان تا روز رستاخیز.

بدون شک جایگاه و منزلت علم و اندیشه، اجل از آن است که در مقام قدردانی از زحمات بی شائبه ی باشیم، با زبان قاصر و دست ناتوان، چیزی بنگاریم. اما آنجایی که وظیفه برخی از انسانها آگاهی بخشی به عموم جامعه است این وظیفه بر عهده نخبگان علم و دانش سپرده شده است.

امروزه تحولات نوین در حوزه علوم سیاسی سبب شده است که توجه محققین علوم سیاسی و علوم اجتماعی و مسائل حقوقی بر سر موضوعات مختلف به بحث و بررسی نشسته تا بتوانند راههای برون رفت از وضعیت های بحرانی را پیدا نمایند.

مسئله تجارت از موضوعات مهمی است که از دیرباز بشر بخشی از انرژی و هدف خود را روی آن متمرکز نموده است و تمام تلاش بشر برای بدست آوردن قدرت های اقتصادی و تسلط بر سرمایه های مختلف به کار گرفته شده است در این بین تشکیلاتی نهادهای مختلف اقتصادی در دنیا نیز یکی از ابزارهای بوده که قدرت های سیاسی با تکیه بر آن توانسته اند به اهداف خود دست یابند.

کتاب حاضر بر نقش مجلس شورای اسلامی در پیوستن ایران به سازمان تجارت جهانی می‌پردازد. با این پیش فرض که اصلاح قوانین و تطبیق آن با شرایط جهانی و تجهیز زیربنای قانونی هر کشور توسط مرجع قانونگذاری، نقش عمده ای در روند تسهیل پیوستن به هر سازمانی از جمله سازمان تجارت جهانی می‌تواند داشته باشد را مورد بررسی قرار می‌دهد. در این کتاب به دنبال رسیدن به پاسخ یک سوال اساسی است که نقش مجلس شورای اسلامی در پیوستن ایران به سازمان تجارت جهانی چه بوده است. هدف این تحقیق علمی رسیدن به اجتناب ناپذیری در اصلاح قوانین و طی مسیر پیوستن ایران به سازمان تجارت جهانی می‌باشد و به ضرورت ایجاد زیرساختها جهت آسان‌تر شدن پیوستن به این سازمان مهم جهانی می‌پردازد.

در بررسی پیرامون این موضوع به پژوهش‌هایی با موضوع سازمان تجارت جهانی و علل عدم پیوستن ایران، دست یافتیم، ولی صراحتاً به موضوع نقش یک نهاد یا ارگان در مسیر پیوستن به این سازمان اشاره نداشتند. این فعالیت و تحقیق علمی درچارچوب نظریه اقتصاد آزاد می‌باشد و علت استفاده از این نظریه این بوده است که در اقتصاد جهانی بنا برجهانی‌شدن اقتصاد و تسری آن به کل جهان است. در ادامه در حوزه بررسی به این نتیجه رسیدیم که درمسیر الحاق ایران به سازمان تجارت جهانی موارد متعددی قابل بررسی بود که از اهم آن میتوان به اصول قانون اساسی، برنامه های کوتاه مدت و دراز مدت، گمرکات، بیمه و بانکداری ایران، اشاره کرد. در تحقیق حاضر از منابع کتابخانه‌ای استفاده شده است.

حقیر نیز با توجه به داشته های علمی تجلیل از معلم، سپاس از انسانی است که هدف و غایت آفرینش را تامین می کند و سلامت امانت هایی را که به دستش سپرده اند، در پایان لازم است از پدر و مادر گرامی ام، و همسر صبورم که همواره بهترین مشوق و حامی ام در دوران تحصیل بوده اند و فرزندانم تقدیر نمایم که بدون پشتیبانی این عزیزان امکان فعالیت علمی برایم مقدور نبود.

وایک این اثر را با عشق و محبت تقدیم می کنم به شهیدان گلگون کفن هشت سال دفاع مقدس جمهوری اسلامی ایران و به روح بلند مرحوم حجت الاسلام والمسلمین حسین اسلامی که مانند پدری فداکار برای مردم ایران زمین به ویژه مردم قهرمان ساوه و زرنديه تا پای جان به خدمت صادقانه مشغول بود ما نیز پرو راستین این بزرگواران باشیم تا بتوانیم برای سربلندی اسلام عزیز جان فشانی نمایم.

اسماعیل رضویان